

Engelskkravet hindrer flyktingers utdanningsløp

Vi lever i en internasjonal verden, der engelsk er kommunikasjonsspråket. Ungdommene våre har gode engelskkunnskaper, og engelskfaget står sterkt i norsk skole. Men innvandrere og flyktinger kommer ofte fra land der engelsk står mye svakere. Ikke alle har lært engelsk på skolen. Hvis de har hatt engelsk, er kvaliteten på opplæringen som regel dårligere enn i Norge. Hva skjer når de som kommer hit, ønsker å bygge videre på sin kompetanse?

Joy er flyktning fra Kongo. Hun har gått noen år i grunnskolen i hjemlandet, men skolespråket var fransk. I Norge har hun tatt norskopplæring og grunnskole for voksne. Hun har gode karakterer i alle fag, unntatt i engelsk, der hun er nybegynner. Hun har praksis på et sykehjem, og ledelsen oppfordrer Joy til å ta fagbrev som helsefagarbeider. Problemet er at Joy først må ta eksamen i engelsk i grunnskolen, før hun kan komme inn på videregående skole og bli helsefagarbeider. Joy er 40 år, og alenemor med fire barn. Hun har ikke tid til å først å gå tre år i grunnskole med engelsk, før hun starter på helsefagutdanningen. Joy ønsker å gjøre dette samtidig.

Hassan er flyktning fra Syria. Han er utdannet ingeniør, og har papirer. Men Hassan har fått en teknisk utdanning uten engelsk. For å bygge videre på utdanningen, er Hassan nødt til å ta engelsk og norsk. To år med introduksjonsprogram er ikke nok for å lære seg to nye fremmedspråk som voksen. Etterpå trenger han ett til to år i grunnskolen for voksne for å lære engelsk. Målet er å bygge videre på ingeniørutdannelsen i Norge. Det er ikke mulig uten å kunne engelsk.

Joy og Hassan er typiske eksempler på voksne som forsinkes, eller stoppes i sine utdanninger på grunn av engelskkravet. I dag er det ikke lov å gå i grunnskolen for voksne samtidig som man går på videregående, selv om det er praktisk mulig. Det må en lovendring på plass for at Joy skal kunne ta helsefag samtidig som hun tar engelsk i grunnskolen. En slik lovendring bør komme snarest!

Kan vi tenke oss yrker der man ikke trenger engelsk, eller der andre språk (fransk, spansk, arabisk og lignende) kan erstatte engelsk? På Oslos sykehjem vil arabisk og punjabi/urdu ol. være like relevante språk å beherske for en helsefagarbeider, som engelsk. Likevel er engelsk et ufravikelig krav.

Ungdom som kommer til Norge sent i grunnskoleløpet kan følge en «overgangsplan» i faget norsk. Faget heter «grunnleggende norsk for språklige minoriteter», og har tre nivåer. Først når eleven har nådd nivå 3, skal vedkommende flyttes over i morsmåls-faget norsk. Elever med opplæring i grunnleggende norsk får gyldig vitnemål. I faget norsk får de «IV» -ikke vurdert. Det hindrer dem ikke fra å komme inn på videregående skole. Men noe

lignende finnes ikke for engelskfaget. Vi er nødt til å lage ordninger som fremmer, og ikke hemmer innvandreres vei i utdanning- og yrkeslivet.

Kompetanse Norges forsøk med ny, modulbasert grunnskole for voksne, der opplæringen er delt inn i fire påbygnings-moduler, er spennende. Ordningen møter de voksnes behov for fleksibilitet. Fagenes innhold er tilpasset de voksnes behov, og det er mulig å starte i grunnskolen selv om man er nybegynner i norskfaget, eller mangler skolegang fra hjemlandet. Men dessverre er engelsk obligatorisk, også her.

Grunnskoleordningen for voksne er moden for revisjon. Det er gledelig med forsøk som modulbasert grunnskole. Men vi trenger også en ny, moderne opplæringslov, der retten til grunnskole for voksne og samfunnets behov harmoniserer!
